

Innehållsförteckning

1	Allmänt om uppdraget	2
1.1	Kontaktcenter	2
1.2	Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska präglas av följande principer.....	3
1.3	Våld i nära relationer	4
2	Vad innefattar det ekonomiska stödet	5
3	Riksnorm	5
3.1	Förhöjning av normen	6
3.2	Minskning av normen.....	7
4	Skäliga kostnader utanför riksnormen	7
4.1	Ekonomiskt bistånd när personen har vissa tillgångar.....	10
5	Bistånd till livsföring i övrigt	10

<Riktlinje är en nämnds förtydligande av hur Nacka tolkar olika regelverk inom ett visst område. Riktat sig till dem som kommer i kontakt med nämndens verksamhet. Beslutas av nämnd.>

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
			Arbets- och företagsnämnden	Helena Carlsson

I Allmänt om uppdraget

Arbets- och företagsnämndens huvuduppgift är att stötta personer/familjer till att bli hållbart självförsörjande. Självförsörjning kan uppnås på flera sätt, bland annat genom arbete, studier, eget företagande eller olika kombinationer av dessa. Försörjningsstödet ska vara en tillfällig hjälp och det ska löna sig att gå från bidrag till egen försörjning. De personer/familjer som ansöker om ekonomiskt bistånd ska få det prövat snabbt och rättssäkert. Om en insats beviljas är det viktigt att personen inte blir beroende av ekonomiskt bistånd eller fastnar i andra transaktionssystem via Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan.

Ungdomsuppföljning

Arbets- och företagsnämnden ansvarar för ungdomsuppföljning för ungdomar som inte påbörjat eller som avbryter gymnasiet i enlighet med kommunens aktivitetsansvar. Uppdraget ingår i arbetsuppgifterna för karriärvägledare som arbetar för ungdomar. I första hand är målet att ungdomen ska uppnå gymnasiekompetens men vägarna dit kan se olika ut. Kommunen ska också dokumentera sina insatser på lämpligt sätt och föra ett register över ungdomarna.

Flyktingmottagande

Arbets- och företagsnämnden har ansvar för flyktingmottagandet i sin helhet i Nacka kommun. I uppdraget ingår flyktingmottagning, vilket också inkluderar ensamkommande flyktingbarn från 16 år. Alla nyanlända i Nacka kommun bokas in till ett vägledningssamtal för guidning för vidare studier eller arbete. För personer inom etableringsuppdraget ska samarbete med arbetsförmedlingen ske. Under vägledningen diskuteras tidigare studie/yrkesbakgrund samt vilka möjligheter till studier och yrken som finns. Vid vägledningen ges även information om Nackas samhällsorientering och utbudet av svenska för invandrare (SFI). Mötet syftar till att personen motiveras och ser möjligheter att arbeta mot ett mål som personen själv ser som möjlig, t.ex. studier eller arbete.

I.1 Kontaktcenter

Vid den första kontakten med Kontaktcenter får den sökande information om vilka krav som ställs för att bli beviljad ekonomiskt bistånd, samt vilka handlingar ansökan ska innehålla. Kontaktcenter stödjer personen i att få fram det underlag som krävs vid en ansökan. Personen får också anpassad information om vilket öppet stöd kommunen erbjuder som inte kräver ett myndighetsbeslut. Det öppna stödet kan till exempel vara vägledningssamtal med karriärvägledare eller samtal med konsumentrådgivare. Kontaktcenter vägleder personen inom det stöd som finns i samhället och genom andra myndigheter. Kontaktcenter förser socialsekreterarna med uppgifter avseende grundläggande kontroller. Ansvaret innebär också handläggning och beslut gällande t.ex. nödprövning.

Akut nödsituation

Riksnormen kan vid särskilda fall räknas till en lägre nivå.

Ett tillfälle då detta är lämpligt är om personen hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfällig ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att lösa situationen.

Personen borde ha klarat sin försörjning, men har av olika anledningar för tillfället inte gjort det.

Vägen till självförsörjning vid eventuellt behov av ekonomiskt bistånd

När en ansökan om ekonomiskt bistånd upprättas ska personen ha kontakt med en karriärvägledare som är inriktad mot arbete och en socialsekreterare. De ska gemensamt upprätta en genomförandeplan över hur personen/familjen ska bli långvarigt självförsörjande. Personen/familjen ska vara delaktig i upprättandet av genomförandeplanen samt efterleva kraven i genomförandeplanen för att kunna beviljas ekonomiskt bistånd. Tid hos karriärvägledare bokas vid första kontakten med Kontaktcenter för att komma fram till en planering för vägen till egen försörjning. Ansökan om ekonomiskt bistånd överlämnas av kontaktcenter till utredningsgruppen inom sex dagar för beslut när ansökan är fullständig. I annat fall fattar kontaktcenter avslagsbeslut.

Oavsett om personen/familjen erhåller ekonomiskt bistånd eller inte kan fortsatt kontakt med karriärvägledare mot arbete eller en socialsekreterare i teamen bibehållas för stöd att komma vidare till studier eller arbete vara aktuellt.

1.2 Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska präglas av följande principer

Helhetssyn

Det ska finnas en helhetssyn på personens/familjens situation i bedömningen över det stöd som det finns behov av. Frågor om ekonomiskt behov ska inte ses isolerat från personens/familjens livssituation i övrigt.

Individuell behovsbedömning

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av hur hjälpbehovet ser ut. Bedömningen ska göras med ett helhetsperspektiv på den enskildes eller hushållets totala situation. Insatserna ska sedan vara individuellt anpassade för att kunna arbeta mot målet att frigöra och förstärka personens förmåga. Individuell behovsbedömning handlar även om den enskildes rätt att få annat bistånd som är anpassat till personens förmåga och behov.

Frivillighet och självbestämmande

Arbets- och företagsnämndens uppgift är att tillsammans med personen försöka hitta strategier för att förändra personens livssituation. Personen ska därför ges möjlighet att aktivt medverka och påverka sin planering tillsammans med arbets- och företagsenheten.

Skälig levnadsnivå

Vad som är skälig levnadsnivå varierar beroende på personens behov och kan skifta över tid.

Samverkan

Genom samverkan minimeras risken att personer skickas runt mellan olika myndigheter, vilket ofta resulterar i att insatserna blir kortsiktiga och ineffektiva. Om det finns behov av samverkan inom socialtjänsten eller mellan myndigheter ansvarar socialnämnden/arbets- och företagsnämnden för att samverkan sker med personens samtycke.

Arbetsperspektivet

Perspektivet innebär att personens förmågor sätts i fokus, där utgångspunkten är att alla människor vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Personen ska därför stödjas i att tillvarata sin egen förmåga för att bli självförsörjande.

Barnperspektivet

Barnperspektivet grundar sig på FN:s konvention om barns rättigheter. Till barn räknas alla personer under 18 år.

Det är viktigt för barnets välmående att deras vårdnadshavare mår bra och blir långvarigt självförsörjande, därför prioriteras barnfamiljer till vissa insatser. Barnperspektivet framhålls även på nationell och kommunal nivå genom att inga barn ska vråkas, därför ska det i möjligaste mån förhindras.

Socialtjänsten ska dokumentera hur barnens intressen beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur det påverkat beslutet (JO:s ämbetsberättelse 2006/07 s.281). Det gäller oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljats eller inte. Barnperspektivet skall beaktas i alla beslut där barn finns med i bilden.

Likabehandling

Likabehandlingsperspektivet ska ligga till grund vid varje bedömning av bistånd och en målmedveten strävan att motverka all särbehandling måste finnas inom nämndernas alla verksamheter. Vid bedömning av rätten till bistånd och av vad som behövs för att den sökande ska klara sin egen försörjning ska den enskilde erbjudas likvärdig bedömning och likvärdiga insatser utifrån dennes behov och förutsättningar.

Likabehandlingsperspektiv ska aktivt motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

1.3 Våld i nära relationer

Begreppet omfattar alla övergrepp som sker i privat miljö mellan människor som har känslomässiga och nära relationer med varandra. Arbetet med personer som blivit utsatta för våld i nära relationer regleras av socialtjänstlagen, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt Nacka kommuns ”Plan för samverkan och ansvarsfördelning mellan myndigheter och frivilliga organisationer avseende våld i nära relationer”. I dokumenten framgår att personer som utsatts för våld (psykiskt,

fysiskt och sexuellt) i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp från socialtjänsten. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och erbjuder stöd om våld förekommer.

2 Vad innefattar det ekonomiska stödet

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Försörjningsstöd definieras i socialtjänstlagen (4 kap. 1 §) och består av två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd. Kommunen får enligt socialtjänstlagen (4 kap. 4 §) begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd beviljas enligt en särskild norm för att täcka hushållets löpande utgifter för livsuppehälle. I *riksnormen* ingår kostnader för livsmedel, kläder och skor, förbrukningsvaror, lek och fritid, barnförsäkring, hälsa och hygien samt dagstidning, TV-avgift och telefon. Normbeloppen är olika för barnfamiljer, par och ensamstående.

I ekonomiskt bistånd ingår även *skäliga kostnader utanför riksnormen* för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och fackförenings- eller a-kasseavgift. Dessa kostnader ska styrkas med hyreskontrakt och räkningsspecifikation.

Efter särskild prövning kan ekonomiskt bistånd även beviljas till andra nödvändiga utgifter för *livsföring i övrigt* som exempelvis kostnader för barnomsorg, läkarvård, medicin och tandvård.

I följande avsnitt ges en övergripande beskrivning av vilket ekonomiskt bistånd en person kan komma att bli aktuell för om en bedömning av behov finns.

3 Riksnorm

Den del av försörjningsstödet som utgör den så kallade riksnormen omfattar sex budgetposter för vuxna och sju budgetposter för barn och ungdomar. Riksnormen publiceras i december året innan den gäller och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Riksnormen delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller. Följande poster ingår i riksnormen vid beräkningar:

Livsmedel

Beräkningen av livsmedelskostnaderna utgår från en fyraveckors matsedel som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av matbröd. Kostnaderna för till exempel saft, godis och chips ingår inte. Livsmedelskostnaderna för enpersonshushåll är något högre med hänsyn till att vissa kostnader blir högre än för flerpersongshushåll.

Kläder och skor

Kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet för hela året.

Lek och fritid

Avser aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till och gäller både inom- och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att till exempel gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker eller besöka en simhall. För yngre barn ingår bland annat leksaker, böcker och biobesök. Cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor ingår också. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnat.

Barn och ungdomsförsäkring

Denna post ingår bara i normen för barn och ungdomar.

Förbrukningsvaror

I förbrukningsvaror ingår bland annat kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård.

Hälsa och hygien

Avser kostnader för den personliga hygien. Även produkter som till exempel plåster och solskyddskräm ingår. Kostnader för preventivmedel ingår inte.

Dagstidning, telefon och TV-avgift

Här ingår kostnaden för helårsprenumeration för en daglig tidning, abonnemangs- och/eller samtalsavgifter för telefon eller kostnad för mobiltelefon och mobilsamtal. Kostnader för internetabonnemang och TV-avgift ingår. Personen avgör själv vad pengarna används till.

3.1 Förhöjning av normen

Om det finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetkostnader som ingår i riksnormen och om dessa poster inte täcks av annan ersättning som handikappersättning eller vårdnadsbidrag. Förhöjda kostnader kan bero på till exempel:

- behov av särskild kost på grund av allergier
- extra stort behov av telefon eller tidningar till personer som på grund av funktionshinder eller andra skäl har svårigheter att upprätta kontakten med andra eller delta i samhällslivet som inte täcks av annat stöd
- avgifter för skolmat
- att det är en förutsättning för att barn ska kunna delta i fritidsaktiviteter
- att det är en förutsättning för att en förälder ska kunna ha umgänge eller kontakt med sitt/sina barn i rimlig omfattning och därför har extra utgifter för till exempel lek och fritid samt telefon

- ett tillfälligt behov av att köpa kläder och/eller skor
- när personen har tillfälligt höga kostnader för att hon eller han blivit utsatt för våld eller annat brott
- har högre kostnader på en post eftersom den är inräknad i en avgift, till exempel mat i vårdkostnaden på sjukhus

3.2 Minskning av normen

Kostnader kan också beräknas till en lägre nivå om den enskilde:

- behöver akut hjälp för att reda upp en nödsituation
- stannar en kortare tid i kommunen
- inte har kostnader för vissa poster som ingår i riksnormen, till exempel under vistelse i heldygnsvård

4 Skäliga kostnader utanför riksnormen

Försörjningsstödet kan utöver riksnormen lämnas för skäliga kostnader för ett antal andra behovsposter. Behovsposterna är boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackföreningar och arbetslöshetskassa. Schabloner är ett hjälpmedel och inte en regel. Det innebär till exempel att en ansökan inte kan avslås enbart med hänsyn till socialnämndens normer eller riktlinjer. Har den som söker bistånd en kostnad som är högre än schabloner ska alltid en individuell bedömning göras.

Boende

Generellt

Enligt folkbokföringslagen ska personen vara folkbokförd där den bor och vistas. Avseende boendekostnad bör ett låginkomstperspektiv finnas i vad som är en rimlig boendekostnad. I Nacka kommun kan Försäkringskassans norm för genomsnittshyra vara vägledande, men möjlighet till individuella bedömningar finns. Till exempel ska hänsyn till barns behov av utrymme hos föräldrarna tas. Individuella bedömningar är också aktuellt när personen har en handikappanpassad lägenhet där behov av större yta kan finnas. Vid bedömning av boendekostnad ska det även prövas om storleken på bostaden är skälig. Vägledande boendestandard, exklusive kök, är ett rum per person (vuxna och tonåringar). För familjer med små barn är det rimligt att barn delar rum. I dag beviljas bistånd till hyra enligt genomsnittshyra. Högsta godtagbara hyra beviljas endast vid beslut om rådrom då personen har tre månaders omställningstid.

Särskilda situationer

Boendekostnad under fängelsevistelse eller häktningstid

Kriminalvården ombesörjer personen under verkställighetstid. Det gäller även under häktningstid förutom för eventuellt boende utanför kriminalvården samt uppehålle under frigivningspermission.

Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt kan ekonomiskt bistånd beviljas för högst sex månader till hyra om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i

andra hand. Hyr den sökande andrahandslägenhet eller inne-boenderum kan bistånd beviljas om boendet kvarstår efter frigivning.

Försörjningsstöd vid vistelse på institution

Vid placering på institution eller familjehem kan försörjningsstöd beviljas i form av placeringsnorm.

Egenavgift vid stöd-/omvårdnadsboende

För andra stöd- och hjälpinsatser än vård och behandling får kommunen enligt socialtjänstlagen (8 kap. 1 §) ta ut skälig ersättning. Den avgift kommunen får ta ut får inte överstiga kommunens självkostnader. Detta gäller oavsett vad som är huvudorsaken till stöd och hjälpinsatserna. Andra stöd- och hjälpinsatser enligt 8 kap. 1 § Socialtjänstlagen är till exempel boendestöd, kontaktperson, placering i länkverksamhet, arbetskooperativ, inackorderingshem, härbärke, stöd-/omvårdnadsboende i HVB samt familjehemsplacering. För boendestöd, kontaktperson samt härbärke och skyddat boende betalar den enskilde ingen egenavgift. Observera att den del av egenavgiften som utgör boendekostnad kan ge rätt till bostadsbidrag.

Avgift vid sjukvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

Kostnader i samband med egen bostad

Under placeringstiden kan personen ha kvar sina kostnader knutna till bostaden. Dessa kostnader är hyra, hemförsäkring, TV – avgift, internetabonnemang och abonnemangsavgifter för telefon och el. Bistånd kan utgå efter sedvanlig ekonomisk prövning. Om vistelsen på sjukhus eller behandlingshem är kortare tid än två månader betalas TV-avgiften. Vid längre vistelse kan den sökande begära avgiftsbefrielse. **Om man redan vet att personen kommer att vara på t.ex. behandlingshem mer än sex månader bör diskussion ske med hyresvärd om möjlighet att få hyra ut bostaden i andra hand. Om detta inte godkänns av hyresvärd kan ekonomiskt bistånd beviljas efter särskild prövning till hyra.**

Hemlöshet

Avser personer som har löst bostadsfrågan på mycket kort sikt eller inte alls. När någon är hemlös ansöker om bistånd är det viktigt att ha helhetssyn på den hemlöses situation och vilket stöd denne kan vara i behov av, på kort och lång sikt. Hemlöshet medför oftast en kringflackande tillvaro. Det kan leda till större kostnader för boende och bekvämligheter som vanligtvis ingår i ett boende, till exempel dusch. Hemlöshet kan också leda till dyrare matkostnader. Bedömning angående akuta behov, inte endast ekonomiskt, behöver alltid göras. Bedöms akuta behov föreligga ska de tillgodoses.

EU/EES-medborgare

EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som svenska medborgare. Upphållsrätten prövas individuellt och består så länge den enskilde uppfyller de villkor för uppehållsrätt som anges i 3 a kap. i utlänningslagen.

Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer sig åt mellan så kallat ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare och så kallat icke ekonomiskt aktiva. Till ekonomiskt aktiva räknas arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande som aktivt söker arbete och anses ha en verklig möjlighet att få en anställning i Sverige samt deras familjemedlemmar. Till kategorin icke ekonomiskt aktiva hör till exempel studenter och pensionärer som i denna egenskap inte är yrkesaktiva. För icke ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare krävs för att få uppehållsrätt att den enskilde EU/EES-medborgaren har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring. Några sådana krav ställs däremot inte på ekonomiskt aktiva EU/EES-medborgare.

Akut nödsituation

Riksnormen kan vid särskilda fall beräknas till en lägre nivå.

Ett tillfälle då detta är lämpligt är om personen hamnat i en akut nödsituation och behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att lösa situationen. Befintlig kund borde ha klarat sig men har av olika anledningar för tillfället inte gjort det.

Utlandsvistelse

Huvudprincipen är att försörjningsstöd bara i undantagsfall beviljas vid utlandsvistelse. I helhetsbedömningen måste hänsyn även tas till hur resan betalats och om personen genom att resa påverkar sin möjlighet till självförsörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige.

Hushållsel

Ekonomiskt bistånd för hushållsel kan utgå till skälig kostnad. Tvättmaskin, torktumlare, redskap för trädgårdsarbete med mera ingår inte. Om boendet är eget, det vill säga fastighet eller bostadsrätt, behöver annan bedömning göras. Kostnader för abonnemang och förbrukning delas på antalet personer, inklusive barn, i hushållet.

Arbetsresor och resor till planerad aktivitet

Bistånd till SL-kort/färdtjänst beviljas inom ramen för försörjningsstöd då behov finns av att kunna ta sig till arbetet, delta i regelbundna aktiviteter och för att delta i arbetsinriktad rehabilitering som ingår i beslutad genomförandeplan. När behov av regelbundna resor finns av andra skäl än arbetsrelaterade kan behovet behöva styrkas av läkare eller annan behandlande personal där det också framgår hur ofta behov av resor finns. Är behovet av resor begränsat kan enstaka resor beviljas istället för ett månadskort.

Hemförsäkring

En skälig kostnad för hemförsäkring är baserad på normalt lösöresbelopp för den biståndssökandes typ av bostad och antal personer boende i bostaden.

Bistånd kan beviljas till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Egendomsskydd beviljas vanligen maximalt för ett lösöresbelopp på 300 000 kronor. Extra försäkringar som till exempel allrisk- oturs- och hempluforsäkring ingår inte i vad som betraktas som grundskydd.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa kan beviljas med det belopp som gäller för den organisation personen tillhör. Personen uppmanas dock att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

4.1 Ekonomiskt bistånd när personen har vissa tillgångar

Vid bedömning om en person har rätt till ekonomiskt bistånd utreds om personen kan tillgodose behovet med egna tillgångar. Nedan listas på tillgångar som kan tas i beaktande vid en bedömning om behov av stöd.

Vid ersättning för sveda och värk

Skadeståndsrätten skiljer mellan ekonomiskt och ideellt skadestånd. Det ekonomiska skadeståndet är till för att kompensera ekonomiska förluster, medan det ideella skadeståndet avser att ersätta bland annat fysiskt och psykiskt lidande vid personskador och kränkning av den personliga integriteten.

Det ekonomiska skadeståndet ska betraktas som inkomst vid beräkningen av ekonomiskt bistånd om det är ersättning för inkomstförlust, dock inte om det är kompensation för andra ekonomiska förluster. En individuell bedömning måste dock göras i varje enskilt fall. Endast tillgångar som den enskilde fått för att täcka klart förutsägbara kostnader av skadan kan undantas, till exempel rehabiliteringskostnader med anledning av skada.

När barn i hushållet har tillgångar

När barn har tillgångar måste det först och främst slås fast att barn aldrig är underhållsskyldiga emot sina föräldrar. Förekomsten av tillgångar hos barn kan dock innebära att det påverkar barnets del av försörjningsstödet. Även om tillgångarna är satta under så kallad förmyndarspärri utgör det inget hinder.

Ett barn bör alltid få disponera en del av sina inkomster för egen räkning utan att det påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd. Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön eller arvode upp till ett prisbasbelopp utan att de beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd.

Inkomster i form av lön och arvode behöver styrkas. Inkomster i form av lön och arvode normaliserar dessa barns och ungdomars villkor och kan även vara viktigt med tanke på framtida arbete och egen försörjning.

Ålderspensionärer

Ålderspensionärer får ha sparade medel avsedda till begravningskostnaderna med ett halvt prisbasbelopp utan att det räknas som inkomst i försörjningsstödet.

5 Bistånd till livsföring i övrigt

Utöver det ekonomiska bistånd som kan beviljas i enlighet med riksnormen och för skäligen kostnader utöver normen kan bistånd beviljas för personens livsföring i övrigt. I följande avsnitt finns riktlinjer för ändamål som är vanligt förekommande i framställan om ekonomiskt bistånd handlar om. Ändamålen står i bokstavsordning.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst.

Advokatkostnader – Rättsskydd och Rättshjälp

Sökande som behöver ekonomiskt bistånd för juridisk hjälp ska i första hand utnyttja *rättshjälp* via Rättshjälpsmyndigheten och *rättsskydd* utifrån hemförsäkringen.

Rättshjälp är en social skyddslagstiftning i form av ett statligt bidrag och kan, enligt huvudregeln, endast vara möjlig om sökande, i väsentlig grad, saknar egna ekonomiska medel och/eller saknar en försäkring som innefattar rättsskydd. Rättshjälpen omfattar inte heller alla juridiska ärenden och rättshjälpen täcker inte heller hela summan för det juridiska stödet.

Rättsskydd ingår som en del i hemförsäkringen. Rättsskyddet är en kostnadsförsäkring som täcker delar av kostnader för ett juridiskt ombud. Rättsskyddet kan se annorlunda ut beroende på vilket försäkringsbolag som den sökande har. Av försäkringsvillkoren framgår rättsskyddets omfattning och vilken självrisk som råder.

Om den sökande inte beviljas ersättning för rättshjälp/rättsskydd eller söker ekonomiskt bistånd för självrisk så kan den enskilde i vissa fall ges bistånd om det är motiverat för att den biståndssökande ska uppnå en skälig levnadsnivå i sin sociala situation.

Barnomsorg och fritidsavgift

Alla föräldrar betalar avgift till Nacka kommun oavsett vilken expert/utförare som driver verksamheten. Nacka kommun tillämpar maxtaxa. Hushållets inkomster styr då hur stor avgiften för barnomsorgen blir. Familjer med låg inkomst eller stor försörjningsbörda ska då söka reducerad barnomsorgsavgift. Den reducerade barnomsorgsavgiften ingår i en skälig levnadsnivå och medtas i beräkningen av försörjningsstödet. Avgift för fritids och fritidsklubb för större barn räknas med som en utgift.

Barnomsorgsskuld

Hotas barn av uppsägning från plats i förskoleverksamheten och det är viktigt att så inte sker, ska ansvarig för förskoleverksamheten kontaktas. Har barnet av sociala skäl behov av platsen får den enligt skollagen inte sägas upp.

Begravningskostnader

Ekonomiskt bistånd blir aktuellt om tillgångar saknas i dödsboet och försörjningsskyldiga som till exempel föräldrar eller efterlevande makars/registrerade partners saknar ekonomisk förmåga i form av inkomster eller tillgångar.

Bistånd kan beviljas för resa till begravning inom Sverige om den avlidne är nära anhörig. Med nära anhörig menas make/maka eller motsvarande, förälder, barn, syskon, mor- farförälder och barnbarn. Kostnaden ska vara skälig.

Flyttkostnader

Bistånd till flyttkostnader kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen om behov av att flytta är motiverat av:

- hälsoskäl
- sociala omständigheter
- att sökandes möjligheter att bli självförsörjande genom flytten ökar
- att flytten medför att sökandes boendekostnader minskar

Vid flytt till annan ort av arbetsmarknadsskäl ska det även utredas om behovet kan tillgodoses genom bidrag från Arbetsförmedlingen.

Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag som grund till bistånd.

Det beviljade biståndet ska i första hand gälla hyra av flyttbil inklusive kostnader för bensin och försäkring, mot uppvisande av kvitto. Endast om särskilda skäl finns godtas anlitan av flyttfirma. Bistånd till kostnad för flyttning utanför Norden beviljas i normalfallet inte. Bistånd kan även vid behov beviljas till kostnader för flytt av telefonabonnemang.

Fritidspeng

För barn i årskurs 4-9 som mottagit försörjningsstöd under en längre tid, minst sex månader under den senaste tolv månadersperioden, har rätt till ersättning från arbets- och företagsnämnden för kostnader för barnens deltagande i fritidsaktiviteter, så kallad fritidspeng. Fritidspengen ska inte behovsprövas och är inte ett ekonomiskt bistånd utan en ersättning upp till en viss nivå för faktiska kostnader för barnens fritidsaktiviteter. Barnets fritidsaktiviteter ska vara regelbundna och ledarledda samt främja ett aktivt deltagande i samhällets gemenskap. Fritidspengen får ersätta högst 3 000 kronor per barn och tolv månadersperiod. En tolv månadersperiod behöver inte vara ett kalenderår.

Glasögon eller kontaktlinser

Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon eller linsor och vad som ingår i begärt pris. Kontaktlinser beviljas endast om synnerliga skäl föreligger. Skälig kostnad för glasögon är de paketpris som de flesta optiker erbjuder.

Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag ska beviljas den som har löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig tid förväntas kunna få ny bostad. Vad som är överskådlig tid måste avgöras från fall till fall. Besluten ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman.

Psykoterapikostnad m.m.

Psykoterapi är sjukvårdens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller närmaste öppenspsykiatriska mottagning.

Resor

Rekreationsresor

Rekreationsresor kan endast beviljas om synnerliga skäl föreligger. För barn och ungdomar kan bidrag t.ex. beviljas för att åka på koloni.

Återvändningsresor

Utländska medborgare som kommit till Sverige som flyktingar kan söka återvändningsbidrag hos Migrationsverket. Bidraget ges dels i form av resekostnad, dels som en allmän schablon per person. I de fall en person fått statligt återvändningsbidrag ska kommunen inte ge bistånd.

Återföreningsresor

Bistånd kan bli aktuellt när Röda Korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige till egenavgiften.

Riksfärdtjänst

Kostnader för resor med riksfärdtjänst bedöms efter individuell bedömning.

Skulder

Det finns olika typer av skulder som kan ge olika långvariga konsekvenser. Råd och stöd kan sökas hos kommunens skuld och budgetrådgivare. I normalfallet beviljas inte ekonomiskt bistånd till att betala skulder.

Undantag kan göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och där det är klart att den enskilde annars skulle beviljats bistånd.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till exempel el-skuld och hyresskuld efter sedvanlig utredning när andra alternativ är uteslutna.

Hemutrustning

Bistånd till grundutrustning beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Ungdomar som skapar sitt första hem förväntas kunna tillgodose behovet genom att plocka ihop det behövliga från föräldrahemmet, från vänner och släktingar.

Flyktingar och de som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till flykting får behovet tillgodosett genom att ansöka om hemutrustningslån hos CSN (Centrala studiemedelsnämnden). Behov av kompletterande hemutrustning kan även uppkomma, till exempel vid långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd, ändrad familjesituation (ytterligare barn, skilsmässa) och flytt. Behov kan även uppkomma på grund av att någonting går sönder, speciellt vid långvarigt försörjningsstöd. I riksnormen ingår inte hemutrustning, där hemförsäkring inte täcker kostnad.

Identifikationshandlingar

Kostnad för identitetshandlingar beviljas om behovet av försörjningsstöd inte är ytterst kortvarigt och att behovet därmed kan tillgodoses på annat sätt.

Kostnad för nya identifikationshandlingar kan beviljas mot uppvisande av polisanmälan.

Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet

Beviljas utifrån speciella skäl/omständigheter då kläder och skor ingår som en post i riksnormen. Vid akut behov av sökanden kan de få bistånd till kläder och skor inom försörjningsstödet ram utbetalt i en klumpsumma för två till fyra månader framåt. Avdrag görs sedan vid beräkning under kommande månader. Bedömning behöver göras att det är rimligt utifrån kommande behov.

Ansökan avseende speciella skor, kläder på grund av funktionshinder eller liknande kan ingå som en del i ansökan om handikappersättning eller vara en av grunderna i beviljad ersättning. Tillgodoses inte behovet på annat sätt är det merkostnaden som beviljas.

Stämpelavgifter

Huvudregeln är att bistånd till stämpelavgifter inte beviljas. Undantag kan göras för enskilda fall, exempelvis då det är viktigt att en äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs.

De avgifter som Migrationsverket infört för ansökan om uppehålls- och/eller arbetstillstånd gäller inte de som är skyddsbehövande och sökande av humanitära skäl. Det samma avser de som är asylsökande med anknytningsskäl till ovanstående, anknytning avser maka, make eller sambo samt barn under 18 år. Flera stora medborgargrupper och vissa studerande är också undantagna från avgift. Kostnader i samband med ansökan om pass beviljas inte.

Vård och medicinkostnad

Behandling som ingår i högkostnadsskyddet ersätts. Även den fasta avgiften för mammografi och cellprovsundersökningar beviljas trots att de inte ingår i högkostnadsskyddet. Vaccin mot HPV-virus ska godkännas. Kostnader för naprapat-behandling kan beviljas om behovet av naprapat är ordinerat av läkare och behovet inte kan tillgodoses med annan behandling som omfattas av högkostnadsskyddet.

Spelmissbruk

Vid ansökan om stöd utifrån spelmissbruk och/eller ansökan om bistånd för behandling kan spelberoende personer få stöd. Nacka Beroende mottagning och mottagningar i Stockholm erbjuder behandling, även för icke svensktalande spelberoende personer.

Utifrån att behovet kan tillgodoses på ovanstående sätt blir det vanligtvis inte aktuellt med ekonomiskt bistånd för behandling. Har personen önskan om annan lösning ska ställningstagande ske på sedvanligt sätt.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn. Om det finns syskon och ålderskillnaden inte är för stor, kan det i vissa fall vara rimligt att räkna med en viss återanvändning av kläder och utrustning. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att skaffa nödvändig utrustning.

Bedömningen utgår ifrån delar av spädbarnsutrustningen köps begagnat.

Tandvård

Är behovet av tandvården akut ska inga krav ställas på att den enskilde ansöker om ekonomiskt bistånd före behandlingen. Med akut tandvård avses behov av behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador. Protes kan vara en akut behandling, men här behövs kontakt med tandläkare då det finns olika typer av proteser, vilket kan avhandlas genom telefonsamtal med tandläkaren. Tandläkare behöver, muntligen eller via kvittot, styrka att behandlingen är akut.

Ekonomiskt bistånd till skäligen kostnader för nödvändig tandvård ska beviljas. Hit räknas förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning, till exempel fluorbehandling, kostutredning och tandhygienist. I vissa fall kan bettskena vara motiverad. Bedömningen bör som regel vara behandlande tandläkares val av åtgärd och vad denne anser vara nödvändig tandvård. Utlåtande av förtroendetandläkare efterfrågas vid behov.

Telefonabonnemang

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang kan beviljas hushåll med särskilt behov av stationär telefon. Mobiltelefon med telefonkort kan jämföras med, och är ibland ett alternativ, till fast installation.

Vitvaror

Bistånd till diskmaskin eller tvättmaskin kan beviljas om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet inte kan tillgodoses genom på annat sätt genom exempelvis handikappersättning eller på annat sätt.

Studier

Studier på grundskole- eller gymnasienivå skall bedrivas med ersättning från CSN.

Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på grundskolenivå utöver bidragsdelen. Krav är att bidragsdel söks. Vid särskilda skäl kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas för studier på gymnasienivå. Krav är att bidrags- och ländedel söks.

Ekonomiskt bistånd beviljas endast för heltidsstudier och om CSN är otillräcklig på grund av stor försörjningsbörda. Ekonomiskt bistånd beviljas endast så länge man uppnår de poäng som krävs för att beviljas CSN. Biståndet bedöms också utifrån vilken betydelse utbildningen har utifrån personens möjlighet att snabbast komma i arbete. En bedömning skall också göras om arbetsförmedlingen kan vara behjälplig.

Ställning ska också tas till om det är rimligt att arbeta till viss del under utbildningen. Accepteras studier accepteras även kostnader för kurslitteratur och annat studiematerial.

Studier på högskolenivå

För studier på högskolenivå förväntas behovet vara tillgodosett via studiemedel.

Vid uppehåll i CSN

Vid inkomstbortfallet från CSN vet den studerande om från början och förväntas därmed att i god tid söka arbete under studieuppehåll. Socialnämnden kan begära att studerande som under studieuppehåll behöver försörjningsstöd deltar i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Svenska för invandrare

Vid SFI, svenska för invandrare, är personen hänvisad till försörjningsstöd då SFI inte är studiemedelsberättigande. Bedömningsgrund om behovet av nivå är på samma grunder som ovan. Den som studerar på SFI och uppbär försörjningsstöd kan göra detta under högst två år. Om personen inte gör tydliga framsteg i sina studier varje termin ska stödet upphöra. Önskar personen att förbättra sina

språkkunskaper efter tvåårsperioden uppmuntras personen att studera vidare inom vuxenutbildningens svenska som andra språk på grundskole- eller gymnasienivå.